

Jan Willem Roosenbrand - 6 januari 2013 – Oosterkerk

Lezing Johannes 1:29-34
Preek over Johannes 1:32-33

Dia 1

De eerste zondag van 2013.

We wensen elkaar gelukkig Nieuwjaar, veel hail en zeegn, Gods zegen.

Heb je bijzondere plannen en verwachtingen van dit nieuwe jaar?

Of heb je al te vaak goede voornemens gehad en zien mislukken?

Misschien ben je al lang blij als je wat rust mag krijgen dit jaar.

In het bijbelgedeelte komen we iemand tegen die vooruit keek, vol verwachtingen en spanning, en ook met de nodige onzekerheid. Hij verwachtte iemand, maar hij wist niet precies wie. Nog wist ik niet wie hij precies was, zegt Johannes 1:33. dat zei hij trouwens ook al in 1:31: ook ik wist niet wie hij was.

Dia 2

Maar dat er iemand zou komen, een hele bijzondere persoon, dat was Johannes duidelijk.

Daarin stond hij in het spoor van het hele Oude Testament. Dat is in feite één grote geschiedenis van: vol verwachting klopt mijn hart.

Met kerst hebben we een aantal passages gelezen uit vooral het Oude Testament waarin God belooft dat hij zou komen en waarin hij al voorproefjes gaf van zijn komst bij de mensen. Hij kwam bij Adam en Eva, hij kwam op bezoek bij Abraham en Sara, hij zocht Mozes op, Hij verscheen als engel aan de oude priester Zacharias, die de vader mocht worden van precies deze Johannes waar we het vanmiddag over hebben.

De profeten in het Oude Testament leerden de mensen telkens vooruit te kijken, hoop te hebben, ook als alles in hun handen kapot gevallen was. Alles tegenviel, als ze zichzelf ook weer enorm waren tegengevallen. Wacht, nog even, en hij komt.

Dia 3

Ik denk aan deze belofte uit Jesaja 11: uit de stronk van Isai schiet een telg op, een scheut uit zijn wortels komt tot bloei: de Geest van de Heer zal op hem rusten (hoor je: rusten!, blijven!), een geest van wijsheid en inzicht, een geest van kracht en verstandig beleid, een geest van kennis en eerbied voor de Heer. Over de zwakken velst hij een rechtvaardig oordeel, de armen in het land geeft hij een eerlijk vonnis. Hij tuchtigt de aarde met de gesel van zijn mond, met de adem van zijn lippen doodt hij de schuldigen. Dan zal een wolf zich neerleggen bij een lam, en een panter vlijt zich bij een bokje neer.

De hemel op aarde zal dat zijn, want zegt Jesaja: niemand doet kwaad, niemand sticht onheil, want kennis van de Heer vervult de aarde, zoals het water de bodem van de zee bedekt.

Dia 4

Of denk aan een oude belofte van een jaar of honderd later van de profeet Ezechiël, in hoofdstuk 36: Ik zal zuiver water over jullie uitgieten om jullie te reinigen van alles wat onrein is, van al jullie afgoden. 26 Ik zal jullie een nieuw hart en een nieuwe geest geven, ik zal je versteende hart uit je lichaam halen en je er een levend hart voor in de plaats geven. 27 Ik zal jullie mijn geest geven en zorgen dat jullie volgens mijn wetten leven en mijn regels in acht nemen.

Helemaal in die lijn stond bij Johannes zijn hele leven in het teken van die verwachting. Straks is hij er! Dan komt God werkelijk helemaal bij de mensen. God in eigen persoon.

Dia 5

Ik weet niet precies wat voor voorstellingen Johannes hierbij gehad heeft. Nou ja, misschien ook wel: hij verwachtte de grote schoonmaak. Hij verwachtte dat eindelijk aan alle onrecht een eind gemaakt zou worden. hij verwachtte dat God de bijl zou zetten aan de wortel van de boom. Hij verwachtte het oordeel.

Hij kreeg de opdracht om te dopen. Dat was iets nieuws. Tenminste in zekere zin. Men was in die tijd wel gewend om te dopen als er een Romein bijvoorbeeld bij de God van Israël wilde horen. Dan werd hij zelf besneden als teken van het verbond, maar hij werd met zijn hele gezin ook gedoopt: gewassen om alle heidendom achter zich te laten. Alleen zo kon hij toegang vinden bij de God van Israël.

Maar Johannes is veel radicaler en daardoor irriterender in zijn dooppraktijk. Hij doopt ook mensen die van huis uit al lang besneden waren. Die al bij God hoorden en in het verbond waren opgenomen. Door het water jullie, zei hij, en daar gingen ze allemaal, tenminste iedereen die zich daar niet te goed voor voelde. Onder belijdenis van hun schuld. Stuk voor stuk de Jordaan in.

Dia 6

Zo bereidde hij de mensen voor op de komst van God. De tijd is nu dichtbij waar we al eeuwen op wachtten, de tijd dat God onder de mensen komt wonen.

Wonen! Dat is nog wat anders dan op bezoek komen. Dat is dat Hij zijn intrek bij ons neemt. Dat is het grote wonder geweest van kerst: Het woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond! Zoals God vroeger bij wijze van spreken woonde onder de mensen in de tent, de tabernakel in de woestijn, en later in de tempel van Salomo en de tweede tempel na de ballingschap. Maar wel achter een dubbel gordijn, ontoegankelijk en toch nog weer op afstand van de mensen. Met de bemiddeling van een hele priesterorde en een heel offerceremonieel.

Maar nu kwam hij in de persoon van Jezus echt wonen bij de mensen. Blijvend, dichtbij.

Nu komt de Geest van God, God in zijn heilige aanwezigheid, in zijn uitstraling, in zijn beïnvloeding op ons mensen, nu komt God wonen onder ons.

Maar dat was in de tijd van Johannes al weer een jaar of 30 geleden, dat dit wonder van de geboorte van Jezus had plaatsgevonden. Je weet niet wat Johannes hiervan meegekregen heeft, kennelijk heeft hij zijn neef of achterneef Jezus (Maria was immers familie van de moeder van Johannes Elisabeht) nooit in persoon ontmoet. Johannes was geboren in het bergland van Judea in het zuiden, en groeide op in de woestijn, en Jezus groeide op in het noorden in Galilea.

Maar Johannes had een soort van code meegekregen om de lang verwachte te identificeren: als je de Geest ziet neerdalen en als die Geest dan blijft rusten op die persoon, dan is dat hem!

Het geheim zit hem erin dat de Geest blijft rusten op deze persoon.

Daar zit weer achter wat we met kerst lezen: God kwam wel vaker langs, maar bleef nooit. Kennelijk – menselijk gesproken – was er telkens iets waardoor God zich nooit helemaal thuis kon voelen onder ons. Zelf bij iemand als David, een man naar Gods hart, waren er van tijd tot tijd periodes dat David bang moest zijn dat de Geest van hem werd weggenomen.

Dia 7

Ik moet hier altijd denken aan het verhaal van na de zondvloed, als Noach wil checken of het al droog is op aarde. Hij laat dan een raaf uitvliegen, maar die komt niet terug. Die vindt vast allerlei kadavers waar hij zich aan te goed kan doen. Dan stuurt hij een duif, maar de duif vindt geen plaats op aarde. En de duif keert weer terug. Geen plek om te nestelen.

Dan stuurt hij na een week die duif nog eens. En kijk, hij komt terug: met een twijgje van de olijf in zijn bek, het begin is er. Hij kon kennelijk even op een takje gaan zitten en een takje meepikken. Maar na een week als de duif nog eens wordt losgelaten, dan komt hij niet meer terug: er is plek voor de duif om te nestelen en een nieuw begin te maken.

Misschien is het toevallig, maar de Geest komt op Jezus neer bij zijn doop in de gedaante van een duif, vandaar die associatie. En, zo zegt Johannes de Doper het hier: de duif blijft op hem.

Gods Geest komt niet even langs, niet even op bezoek, maar hij vindt bij Jezus eindelijk een plek om hier op aarde onder de mensen zich te nestelen en vruchtbaar te zijn voor een nieuw begin. Degene bij wie de Geest neerdaalt en op wie hij blijft rusten, die is het!

Hier is eindelijk na al die miljoenen en misschien wel miljard mensen van toen, hier is eindelijk iemand van wie God zonder voorbehoud kan zeggen: hij is mijn geliefde zoon, in Hem vind ik onverdeelde vreugde!

En is het je opgevallen dat er dan gezegd wordt: op wie de Geest rust, die is het die zelf ook gaat dopen met de Heilige Geest. Met andere woorden: vanuit Christus de zoon van God gaat God nu ook verder aan het werk met ons, Hij wil nu ook ons van binnenuit veranderen en vernieuwen, en kracht en energie geven.

Johannes doopte met water, een teken van de grote schoonmaak, kopje onder, om zo schoon en wel de Heer te kunnen ontmoeten. Je moet gewassen worden.

Maar water is maar water, het maakt alleen de buitenkant schoon.

Een prachtig ceremonieel, een mooi sacrament, maar de werkelijkheid is dat de Geest ons van binnenuit reinigt, een schoon geweten geeft, de zonde echt overwint in ons bestaan.

Dia 8

We zijn met een nieuw jaar begonnen. Dit is de eerste zondag op rij.

Ik hoop jullie telkens weer in de kerk en daarbuiten te ontmoeten, en ik van mijn kant zal steeds weer doen wat Johannes de Doper deed: met mijn vinger wijzen naar Hem, Daar is het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt.

Ik zal hem blijven aanprijzen als degene die ook mij en jullie wil dopen met de Heilige Geest.

We mogen met een volkomen schone lei beginnen dit jaar, dankzij het Lam van God.

We mogen idealen koesteren en uitwerken omdat we er niet alleen voor staan. In de kracht van Gods Geest gaan we een nieuw jaar in, in Jezus' naam, amen.